

BREVES COMMUNICATIONS - KORTE MEDEDELINGEN.

Het voorkomen van een gele oogring bij Kolganzen, *Anser a. albifrons* SCOPOLI. — SCOTT (1956), SHACKLETON (1956) en SCHRÖDER (1966) hebben op de aanwezigheid van een gele oogring bij sommige Kolganzen gewezen. SCHRÖDER (l.c.) meldt zelfs een voorkomen van 17,5 % bij een aantal in Oost-Duitsland gevangen adulte exemplaren (tabel 1). Dat het aanwezig zijn van een gele oogring als een twijfelachtig criterium dient beschouwd om de Kolgans van de Dwerggans, *Anser erythropus* (L.) te onderscheiden (BAUER en GLUTZ, 1968, p. 142), is een mening die waarschijnlijk haar oorsprong vindt in deze bevindingen. Ten einde de juistheid van deze stelling te toetsen, hebben wij gedurende twee winters (1968/69 en 1969/70) een aantal adulte en juveniele Kolganzen in Zeeuw-Vlaanderen en Zuid-Bevenland op de aanwezigheid van een gele oogring onderzocht. Dit onderzoek werd alleen gedaan bij ideale omstandigheden van waarneming: afstand 200 à 250 m, telescoop 45 × en steeds zon in de rug. Het voorkomen en de uitgebreidheid van gele oogringen worden weergegeven in volgende tabellen. Alhoewel SCHRÖDER (l.c.) veronderstelde, dat bij bepaalde populaties meer gele oogringen zouden voorkomen dan bij andere, komen onze bevindingen voor de vogels uit Zeeland met de zijne vrij goed overeen. Bij ons onderzoek omringden meer dan de helft van het aantal onvolledige oogringen maximaal de halve oogomtrek (tabel 2). Deze ringen kwamen gewoonlijk voor aan de voorste oogzijde. Zij waren steeds smal en vertoonden meermaals een bleekgeel tot bleek uitzicht. Mede in acht genomen dat zij niet permanent te zien waren, mogen wij aannemen dat bij goede waarnemingsomstandigheden, zonder dat deze ideaal zijn, onvolledige oogringen niet worden opgemerkt. De 5 volledige oogringen werden allen waargenomen bij eks. in adult kleed en met zeer brede kol. Zoals bij de onvolledige oogringen, waren ook de volledige oogringen allen smal en weinig opvallend bij ideale omstandigheden. Dat het in deze gevallen zou gaan om bastaarden tussen Kol- en Dwerggans is hoogst onwaarschijnlijk. Zulke bastaarden zijn nog nooit met volledige zekerheid in de natuur beschreven (VOOUS en WATTEL, 1967); ook SCHRÖDER (l.c.) neemt aan dat het in zijn geval «keinesfalls um Bastarde» ging. Verder wees geen enkel ander kenmerk bij deze 5 eks. in de richting van *A. erythropus*. Dat de aan- of de afwezigheid van een gele oogring weinig betrouwbaar is om Kol- en Dwerggans in het veld te onderscheiden, is bijgevolg een zienswijze die niet volledig kan worden bijgetreden door onze resultaten. Bij de adulte Dwerggans is de gele oogring zeer opvallend geel en breed, zoals bleek uit eigen waarneming. Bij Kolganzen hebben wij dit nooit gezien. — **Résumé.** La présence d'un cercle orbital jaune chez l'Oie rieuse, *Anser a. albifrons* (SCOPOLI). — Plusieurs auteurs signalent la présence d'un cercle orbital jaune chez un certain nombre d'Oies rieuses. Selon BAUER et GLUTZ (1968, p. 142) la présence ou l'absence de ce cercle constitue un caractère douteux pour différencier *A. albifrons* de *A. erythropus* (L.) sur le terrain. Pendant deux hivers consécutifs (1968/69 et 1969/70), nous avons contrôlé dans des conditions idéales la présence et l'étendue de ce caractère chez 181 oies rieuses, hivernant dans la partie sud-ouest des Pays-Bas. Les résultats de cette enquête sont formulés dans les tableaux 1 et 2. Comme le montre le tableau 1, la présence de ce cercle chez les ex. observés dans cette région correspond assez bien à celle qui a été constatée par SCHRÖDER (1966) en Allemagne de l'Est. Plus de 50 % des cercles orbitaux incomplets avaient une longueur inférieure à la mi-circonférence de l'œil (tableau 2). Nos observations étant faites dans des conditions idéales, à courte distance et avec bonne luminosité, il est admissible que ces cercles restent cachés à l'observateur opérant dans des circonstances moins favorables. Les cercles orbitaux complets chez les 5 ex. adultes étaient étroits et peu développés, de même que les cercles incomplets. Une hybridisation entre *A. albifrons* et *A. erythropus* étant peu probable dans les cinq cas examinés, nous admettons que la présence ou l'absence d'un cercle orbital jaune garde toute sa valeur de critère de terrain pour la détermination *A. albifrons* - *A. erythropus* adultes. — **Literatuur.** BAUER, K.M. en U.N. GLUTZ VON BLOTZHEIM 1968. *Handbuch der Vögel Mitteleuropas*. Band 2. Akademische Verlagsgesellschaft. Frankfurt am Main. — SCHRÖDER, H. 1966, *Über gelbe Augenlider bei Blessgänsen, Anser a. albifrons* (SCOP.). *Beitr. z. Vogelk.*, 12,3: 189-193. — SCOTT, P. 1956. *Some photographic studies of White-fronted and Lesser White-*

TABEL I. TABLEAU I.
 Aanwezigheid van een gele oogring *Anser a. albifrons* (Scop.). Présence d'un cercle orbital jaune

SCHRÖDER (1966)		Eigen waarnemingen. — Observations personnelles			
	aantal gecontroleerde eksemplaren — nombre d'exemplaires contrôlés	% eksemplaren met oogring (volledig of onvolledig) — % d'exemplaires avec cercle orbital (complet ou incomplet)	aantal gecontroleerde eksemplaren — nombre d'exemplaires contrôlés	eksemplaren met oogring (volledig of onvolledig) — exemplaires avec cercle orbital (complet ou incomplet)	% — %
ad.	63	17,5	126	32	20,2
eerstejaars première année	73	2,7	55	3	5,1
					1,9
					0

TABEL 2. TABLEAU 2.
 Lengte bij benadering van de onvolledige oogringen Longueur approximative des cercles orbitaux incomplets
 ten overstaan van de totale oogomtrek. par rapport à la circonférence de l'oeil.

	Adulte eksemplaren. — Exemplaires adultes				Eerstejaars eksemplaren. — Exemplaires de première année			
	< 1/4	1/4-1/2	1/2-3/4	> 3/4	< 1/4	1/4-1/2	1/2-3/4	> 3/4
lengte oogring longueur cercle orbital								
aantal eksemplaren nombre d'exemplaire	1	19	7	0	0	1	1	1

---

fronted Geese. Brit. Birds, XLIX, 6 : 216-218. — SHACKLETON, K. 1956. Apparent hybrid Lesser White-fronted $\times$ White-fronted Goose in Hampshire and Sussex. Brit. Birds, XLIX, 6 : 229. — VOOS, K.H. en J. WATTEL. 1967. Waarschijnlijke bastaard Kolgans $\times$ Dwerggans uit de natuur. Limosa, 40, 1/3 : 9-11. — J. VAN IMPE.
